

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 271. In quibus casibus licitum sit, & honestetur duellum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

est medium aptum; cum semper exponatur periculo iustitia causa, & insuper vita propria & aliena, sicutque alia via ad obtinendum hunc finem, nempe transactio partium, sententia Judicis, vel, si causa postulet, bellum commune seu publicum, adeoque in hoc casu acceptans duellum, non tam est defensor, quam aggressor, Azor. l. c. 9. §. 5. Sayr. Clar. Reg. L. 7. c. 13. n. 14. Laym. l. c. n. 1. vers. altera causa. Pirh. h. t. n. 1. Extenduntque hoc ipsum propter easdem rationes Pirh. cum Azor. & Sayro ad casum, quo non acceptans duellum, non posset alio modo obtinere iustitiam, vel perderet causam suam, quin etiam certò & probabilissimè quis cognosceret, se per calumniam injustè oppresum in iudicio, & non superesse medium aliud evitandæ mortis, vel gravissimæ infamiae aut amissionis honorum, quam offerre, vel oblatum duellum acceptare, neutrum adhuc licere, tenent apud Laym. l. c. n. 1. Abulens. in 1. rog. c. 17. §. ult. Salon. 2. 2. §. 64. a. 3. controu. 3. Contrarium tamen, nimirum licitum esse ob vitæ defensionem, tam offerre, quam acceptare duellum, etiam propriâ autoritate, tradunt Major in 4. d. 15. §. 23. §. 6. arguitur. Nav. c. 11. n. 39. Valent. Tom. 3. §. 17. p. 1. Mol. tr. 3. d. 17. n. 7. Cajet. 2. 2. §. 95. a. 8. causa 4. qui tamen requirit, ut accedat consensus Principis; idem tenet Laym. l. c. n. 2. ed, quòd contra iniquum aggressorem, vel insidiatorem vitæ (qualis est calumniator injustam machinans mortem in iudicio) jure naturali cuivis permessa defensio, qualis etiam est susceptio duelli, etsi autem, ut inquit Laym. malè agat Princeps decernendo vel permettendo in tali casu duellum, innocens tamen duello decertaturus, cum consensu Principis minùs timere debet de scandalo & malo exemplo orituro. Quin imò universim licere offerre & acceptare duellum, non tantum ob defensionem vitæ, sed & honoris & fortunarum, asserunt Pet. Nav. L. 2. c. 3. du. 13. num. 289. Sanch. L. 2. mor. c. 39. n. 7. quod tamen addunt, in tali casu præstare, calumniatorem tollere è medio, quam se duelli periculo committere à paucis admittendum credo. Et certè id tantum non absolutè negat Laym. l. c. n. 2. in fine, dum ait, quòd licet innocentia demonstrari non possit, sit tamen res plena scandali, & pessimi exempli, dum innotescit, hominem de calumnia non convictum per insidias occisum esse. Et si, ut notat apud eundem Less. L. 2. c. 9. d. 8. n. 47. sententia hæc vel scripto, vel ipso facto à viris doctis defenderetur, plures persuasos sibi ab actore injuriam vel calumniam parati, ad eundem clanculum è medio tollendum, facillè aggressuros cum maximo Reipublicæ damno. Quintò, ob honorem proprium defendendum, vitandamque ignominiam ex eo imminentem, quòd vir nobilis tanquam ignarus & timidus oblatum sibi duellum recuset & fugiat, dum non potest deinceps sine rubore comparere coram sociis, non est licita duelli acceptatio, Cajet. l. c. a. 8. Suar. l. c. n. 5. Sanch. l. c. n. 9. Valent. l. c. p. 2. vers. nec secundo. Nav. l. c. 286. Cönnick. d. 32. du. 2. n. 8. Castrop. l. c. n. 8. Pirh. l. c. Azor. l. c. §. 6. provocatus enim ex ista repulsa apud viros honestos & prudentes non facit jacturam honoris. Adde, quòd non liceat alteri mortem inferre, nisi aggressori, ad sui defensionem; acceptatio autem illa duelli non est defensio sui, cum invitans ad duellum non aggreditur honorem, neque cogit ad pugnam, sed suadet, ita Castrop. Secus tamen est in viro nobili, quem alius actu aggreditur; tunc enim per aggressionem patitur vim, quam non tenetur fugâ sibi

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. V.

ignominiosâ declinare, sed potest in vasorem occidere. Azor. Pirh. Castrop. l. c. cit. idem est, dum quis minatur mortem, aut gravem jacturam bonorum, quam certò credit inferendam ab eo, nisi cum illo duellet; licere enim tunc duellum acceptare, quin & illud offerre, docent Sanch. l. c. 8. Valent. l. c. p. 1. vers. talis. Cönnick. l. c. n. 4. Less. L. 2. c. 9. du. 8. n. 49. Castrop. n. 9. ed, quòd tunc non eligat quis absolutè periculum mortis, sed moraliter certum periculum mortis, & amissionem bonorum commutet cum periculo dubio & incerto; quòd si autem injustus invalor vitæ, honoris, fortunarum sub eadem comminatione vellet te inire duellum, non secum, sed cum tertio innocente, non liceret cum eo te non aggrediente duellare eum impetendo, ad salvandam vitam & fortunas tuas, cum non liceat ad ea salvanda innocentem directè occidere; ita videtur probabilissimè sentire Castrop. num. 10. citatis Sylv. v. duellum. §. 2. Tabien. eod. v. §. 3. num. 4. Armill. num. 5. D. Anton. p. 3. tit. 4. c. ult. §. ult. Henriq. quodlib. 5. §. 32. Abul. 1. reg. c. 17. §. ult. contra citatos à te Cajet. l. c. §. 95. a. 8. Nav. de rest. L. 2. c. 3. in p. 2. du. 3. n. 13. §. num. 295. Sanch. in decal. L. 1. c. 39. n. 4.

Quest. 271. In quibus casibus licitum sit, & honestetur duellum?

1. Resp. In sequentibus: Primò, dum duobus reis damnatis ad capitis supplicium promeritum indicitur à Principe duellum, ita, ut ei, qui vicerit, seu superstes manserit, vita condonetur, secundum se & speculativè loquendo, licitum est tale duellum, Major. in 4. d. 15. §. 23. §. quarto argumentor. Azor. cit. c. §. 9. 7. Comito. L. 6. resp. mor. §. 16. Laym. l. c. c. §. n. 1. Pirh. h. t. n. 2. non enim id à jure naturali alienum est, utrumque reorum mortis in alterum constitui ministrum iustitiæ, ad exequendam mortis sententiam; ei autem, qui vicerit, vita à Principe condonetur; quia tamen id ipsum ob adjunctas circumstantias non vacat periculo scandali, neque expediens, neque licitum esse, concedi à Principe, qui tamen, ubi id concesserit, licitum videri acceptare duellum, tum publicæ iustitiæ zelo, tum propriæ vitæ salvandæ gratiâ. De cætero non posse Principem deferre duellum injusto accusatori (intellige necdum tamen de injuria, seu falsitate condemnato) cum reo, neque eum illud acceptare teneri, ex eo deduci videtur, quòd, etsi Princeps nullam irroget injuriam reo, condemnationem debitam commutans in duellum, gravem tamen irrogat injuriam accusatori, cum absque causa legitimè probata exponat illum manifesto periculo vitæ, exponi permittat aut decernat; & si accusator liberè in illud periculum consentiat, esto, Princeps non sit injuriosus, est tamen injuriosus Reipublicæ, cujus administrationem gerit, dum absque causa publica & legitima periculo vitæ permittat subditum suum exponi; ita ferè Castrop. l. c. n. 12.

2. Secundo: Licitum est ob bonum Reipublicæ assumptum duellum, dum v. g. ad finendum bellum, bellicque calamitates, decidendamque controversiam Principum, & pacem conciliandam supremi exercitûs Duces de consensu suorum Principum, puta Regum vel Principum, expediens decernunt, ut totum bellum ad duorum aut paucorum militum certamen revocetur, cum per alterutrius duellantium cædem plurimæ cædes & gravissima damna ex utraque parte evitentur; & ita cum communi tenent Liran. in c. 17. L. 1. Reg. Cajet. cit.

U

a. 8.

n. 8. *caus. 5. Sa. v. duellum. n. 2. Nav. in sum. c. 9. n. 39. Valent. cit. q. 17. p. 1. Toler. L. 5. c. 6. §. advertendum. Sanch. L. 2. mor. c. 39. num. 16. Laym. l. c. n. 3. Azor. cit. c. 5. q. 3. Pirh. h. t. n. 2. Pignat. Tom. 9. consult. 88. n. 48. Castrop. l. c. n. 15. atque ita ad duellum provocavit Eduardus III. Rex Angliæ, Philippum VI. Valesium, Franciscus Rex Galliæ, Carol. V. Imperatorem. Licet etiam in hoc militibus, & Principi se obligare ad non succurrendum periclitanti, seu succubituro, cum quandoque licitum sit, obligare se ad abstinendum à ferendo auxilio periclitanti, dum id ferri nequit sine gravi damno proprio, aut boni communis, uti in præsentibus milites defendere nequeunt socium duellantem, nisi violent fidem datam, totumque exercitum, cujus nomine pugnatur, periculo exponant, docent Suar. d. 13. de bello. s. ult. Cöinich. d. 32. du. 2. n. 28. Castrop. n. 16. Sanch. l. c. n. 17. qui etiam ait, hoc pactum expressum vel tacitum semper annexum esse duello communi utriusque exercitus, seu Ducum consensu constituto. De cætero conditio ad cohonestandum duellum, hæc adesse debet, ut spes victoriæ non magis dubia per duellum, quam per bellum reddatur; peccaret siquidem Princeps gravissimè adversus suam Rempublicam, certam victoriam, quam per bellum haberet, commutando in incertum duelli. Item contra duellantes illos exponendo periculo interitus sine legitima causa, Castrop. l. c. n. 15. Reiffenst. h. t. n. 40. Secus est, si Princeps advertens se ad resistendum imparem, aut vix superesse spem victoriæ bello obtinendæ, tunc enim acceptate & offerre potest tale duellum suorum, si justam bellandi causam habet, uti etiam id licitum, ne recutato vel non oblato tali duello exercitus hostilis feret audacior ad prælium, vel ne milites provocati animo concidant, & spem victoriæ abjiciant, vel, ut consulari honori & famæ militum &c. Azor. l. c. c. 5. q. 4. Nav. man. c. 15. n. 27. Valent. cit. p. 1. Sanch. l. c. n. 13. Laym. Pirh. ll. cit.*

3. Tertiò: Ob defensionem honoris divini, religionis, boni communis, dum à peccatis contra Deum, blasphemando illum, contra Religionem v. g. conculcando venerabili Sacramento, profanatione rerum sacrarum, aut contra bonum commune, inferendo illi grave damnum, desistere quis non vult, nisi duellum cum illo in eas, licet acceptare illud, uti & illud ei indicare, citrà quòd ipse offerat illud, dum ab illis injuriis Deo, Religioni, bono communi iterogandis non desistit, modò alia via non suppetat ad illum dimovendum; secus tamen est, de peccatis nocentibus soli peccanti; ita ferè Castrop. l. c. n. 14. alias causas, ob quas duellum licitum, vide hinc inde per modum limitationis infertas responsionibus ad *quest. preced.*

Quest. 272. Quæ pœnæ illicitè duellantibus jure civili statuitur?

REsp. Duella propriè talia, etsi prohibita jure civili, *L. unic. c. de gladiatoribus.* (cujus textus, quamvis loqui videatur de congregantibus in ludo gladiatorum, vel eorum, qui operas suas locabant ad decertandum cum bestiis, comprehendi tamen eodem duellantem, post Bartolum aliò que interpretes, volunt Castello *in proæmio h. t. n. 27. Ferret. n. 35. Bocet. de duello. c. 2. Brunnem. in cit. L. unic. n. 2.*) nullatenus in specie pœnis subjiçuntur, unde arbitrariis remittuntur.

Quest. 273. Quæ pœnæ jure canonico statuitur tam præstantibus favorem,

auxilium, consilium, presentiam duellantibus, quam per se ipsos congregantibus?

REsp. Hæc pœnæ statuuntur in Concilio Trident. *sess. 25. de reform. c. 19.* ubi primò excommunicantur Imperatores, Reges, Duces, Principes, Comites, & alii quicumque Domini temporales, concedentes locum ad duellum in suis terris. Secundò privantur jurisdictione & dominio Civitatis, castri, loci, in quo duellum fieri permiserint, si eum ab Ecclesia obtinuerint, & si sit feudum, statim ad Dominum directum devolvitur. Tertiò, patrini excommunicationis, amissionis omnium bonorum, proscriptionis & perpetuæ infamiæ pœnam incurrunt, & ut homicidæ juxta SS. Canones puniendi. Quartò, qui consilium ad duellandum tam in jure, quam factò dederunt, vel alià quacunque ratione id suaserunt, nec non spectatores excommunicationis vinculo tenentur, non obstante quacunque pravâ consuetudine, etiam immemoriali. Easdem pœnas incurrunt duellantes in propria persona, qui insuper, si in ipso conflictu occubuerint, privantur postea sepulturâ ecclesiasticâ. Porro easdem pœnas Concilii postmodum extendit Gregor. XIII. in Bulla *ad tollendum.* ad duella privata, quæ ex conditio statuto loco & tempore, etiam sine patrinis, sociisque ad id vocatis, & aliis solennitatibus; dum aliàs Trident. non locutum, nisi de duellis publicis. Clemens VIII. insuper hoc Decretum Trid. aliàsque Constitutiones Apostolicas desuper factas confirmavit & extendit in Bulla: *Illius vices,* quam recitat Quarant. *in Sum. Bullarii. v. duellum.* ita, ut abolutionem Sedi Apostolicæ reservaverit. Verùm has Constitutiones, ut & Decretum ipsum Trident. quò ad pœnas temporales, puta perpetuæ infamiæ, proscriptionis, privationis, jurisdictionis feudi &c. in illo rigore in Germania, partibusque Septentrionalibus non videri recepta, seu in usum deducta, putant Laym. l. c. n. 4. Pirh. n. 3. Gobath. Reiffenst. & alii id probantes multiplici experientia & praxi, quamvis quò ad pœnas spirituales, puta excommunicationis, privationis sepulturæ, inhabilitatis ad illa, in Germaniâ, uti & in cætero orbe esse recepta, admittant hi AA. nisi quòd dicant aliquos ob ignorantiam excusari à censuris, quod tamen eorum aliqui tantum pro foro interno, non externo, admittunt. Sic quoque Confessarios Ordinum mendicantium extra urbem & patriam absolvere posse per privilegia sua duellantes socios, item & fautores eorum, sicut ab aliis casibus & censuris Papæ reservatis, juxta declarationem Clementis VIII. de qua testantur Comit. *L. 6. qq. mor. q. 17. Reginald. in praxi volum. post. L. 21. num. 83. Filliuc. Tom. 1. tr. 15. de cens. in practic. c. 3. num. 106.* astruunt Laym. Pirh. ll. cit. De cætero notandum: excommunicationem tam respectu duellantium, quam fautorum eorundem, incurri ipso factò, cæteras pœnas non nisi per sententiam, Azor. *L. 2. c. 6. not. 3. Pirh. cit. num. 3.* Et quod specialiter attinet privationem sepulturæ, is, qui vulneratus in duello paulò post, v. g. eadem adhuc die moritur, privandus adhuc sepultus à ecclesiasticâ, etsi pœnitens & à censuris absolutus decedat, tradunt Sanch. *Seleclarum d. 36. n. 9. Pignat. consult. 88. n. 66. Lazan. v. duellum. n. 14. Dian. p. 4. tr. 4. resolut. 92.* & alii, quos citat & sequitur Reiffenst. *h. t. n. 43.* ex ea ratione, tum quia jura universaliter decedentes in duello privant sepulturâ sine distinctione, sive decedant sine, sive cum pœnitentia,